

ПРЕС БЮЛЕТИН на Центъра на ЕС по наркотиците

НОВИ ТЕНДЕНЦИИ В ПОЛИТИКАТА И ЗАКОНИТЕ СВЪРЗАНИ С НАРКОТИЦИТЕ

Нарастваща тревога от последиците от употребата на наркотици върху обществения живот

(24.11.2005 ЛИСАБОН) В много европейски страни нараства тревогата около нарастващото влияние на употребата на наркотици върху живота около нас, се казва в *Годишния доклад 2005 за състоянието на проблема с наркотиците в Европа* на Центърът на ЕС по наркотиците (EMCDDA).

В специален преглед посветен на противообществените прояви свързани с употребата на наркотици, EMCDDA сочи нова тенденция във фокуса на политиките за контрол на наркотиците, които целят не само намаляване на злоупотребата с наркотици, но и отправят внимание към поведенческите прояви, свързани с употребата на наркотици, които имат негативно отражение върху обществото като цяло.

‘Поведения, ситуации и дейности, свързани с противообществени прояви вследствие на употреба на наркотици отдавна съществуват в повечето от **страните-членки на ЕС, страните-кандидатки и Норвегия** и не са нов феномен’, казва агенцията. ‘Новото е засилващата се тенденция сред хората натоварени с вземането на политически решения в някои страни да групират тези прояви в обединяващи концепции, като прицел в рамките на националните стратегии за наркотиците’.

Председателят на EMCDDA Marcel Reimen казва: ‘Когато говорим за противообществени прояви свързани с наркотиците, ние нямаме предвид само престъпления, но и на по-широк кръг от анти-обществени прояви, които нарушават сигурността, здравето и реда на дадено общество, застрашавайки качеството и удоволствието от живота на неговите жители. Тревогата от противообществените прояви свързани с употребата на наркотици, на чието излагане на политическата сцена сме свидетели в момента, е отговор на тези отрицателни влияния в нашето собствено обкръжение’.

Според EMCDDA най-често споменаваните поведенчески прояви, свързани с употреба на наркотици и имащи отрицателно отражение върху възприятието на хората за лична сигурност или стабилност на обществото, са: употреба на наркотици на обществени места; видима интоксикация свързана с употреба на наркотици; продажба на наркотици на публични места; престъпления извършени под влияние на наркотици; широк достъп до наркотици; захвърлени инжекционни материали; както и натрапване на вербални контакти между наркомани и дилъри и близостта им до обкръжение на деца.

Доклад на **Европейската Комисия** от 2003 относно мнението на гражданите на ЕС за обществената сигурност и попадането под въздействието на проблеми свързани с наркотици и престъпления, разкрива, че в **ЕС-15**, процентът на хората, които се чувствуват ‘много несигурни’ на улиците е нарастнал от 8% през 1996 год. на 12% през 2002 год. ⁽¹⁾.

Проучването **Eurobarometer 2004** посветено на схващанията на младежите относно наркотиците разкрива, че 63% от тях считат, че може лесно да се снабдяват с наркотици близо до жилището, в което живеят ⁽²⁾. Схващането е ключов елемент на въпроса, свързан с противообществените прояви, се казва в прегледа, но не може да отразява обективните стойности на нарушение и криминогенност.

Подход към противообществените прояви свързани с употребата на наркотици

В пет страни: **Белгия, Ирландия, Люксембург, Холандия и Великобритания** намаляването на противообществените прояви свързани с употребата на наркотици понастоящем са ключова цел на целокупната им национална политика към наркотиците и се прилага координиран подход, комбиниращ здравни и социални елементи, както и компоненти свързани с обществената сигурност и околната среда.

Въпреки, че мнозинството от **страните на ЕС** не са съобщили противообществените прояви (наименувани по този начин) да са в центъра на националните им стратегии по отношение на наркотиците, те разглеждат различните прояви, покрити от този термин под по-широкия наслов на обществена сигурност и обществен ред. В рамките на тази група, много страни, главно **новите страни – членки на ЕС**, подхождат към този въпрос чрез неспецифизирани интервенции и закони, като интоксикация на публично място или смущаване на обществения ред.

Междувременно в други страни, напр. **Германия, Гърция, Франция, Ирландия и Австрия** са развити ad hoc инициативи за намаляване на смущенията на обществения ред, като например консултации и координация между граждани и всички действащи лица включени във вземането на политически решения на местно равнище.

Други отговори включват приемането на закони срещу специфични противообществените прояви свързани с наркотиците (**Испания, Франция, Великобритания**: напр. правила относно рейв-партитата, против безредното изхвърляне на използвани дребни пособия за инжектиране); политически инициативи на местно равнище (**Германия, Гърция, Ирландия, Италия, Кипър и Финландия**); мерки за премахване на помещенията за легална употреба на наркотици (**Дания и Германия**); и мерки за намаляване на щетите, изключително насочени към противообществените прояви свързани с наркотици (**Люксембург и Унгария**).

‘До каква степен тази нова категория на политически подход към наркотиците е резултат от реалното увеличаване на противообществените прояви свързани с наркотици, като противовес на нарастващата нетолерантност в нашите общества по отношение на наркозависимите, по настоящем е неясно’, казва (**EMCDDA**). Липсата на обща за целия ЕС дефиниция за противообществените прояви свързани с употребата на наркотици, и на надеждни показатели за събиране на данни, означава, че все още е трудно проблема да се измерва обективно. ‘Но това, което е ясно’, заключава Центърът, ‘е, че защитата на обществото на местно ниво от отрицателните отражения на употребата, зависимостта и трафика на наркотици, в някои страни в Европа се проявява понастоящем като съвсем реална политическа загриженост’.

Обзор на новите тенденции в политиката и законите свързани с наркотиците

Други нови тенденции в политиката и законите свързани с наркотиците са разгледани в Глава 1 от *Годишния доклад 2005*.

- 26 от 29-те страни, влизащи в обсега на доклада, провеждат своята политика, свързана с наркотиците, в съответствие с национален план, стратегия или друг подобен документ. Най-големи са различията в становищата по въпроса за намаляване на щетите: на този въпрос подчертано се набляга в 12 от посочените документи по страни, в други девет само е включен, а в пет от тях изобщо не е споменат.
- Нови национални стратегии свързани с наркотиците са влезли в действие в седем страни: **Естония, Франция, Кипър, Литва, Словения и Финландия (2004) и Люксембург (2005)**.
- Повечето страни днес измерват напредъка чрез оценка на прилагането на техните стратегии. Приемането на официални стратегии и увеличеният обем оценки са довели до нарастване на разходите свързани с проблемите на наркотиците в някои страни (напр. **Унгария, Люксембург**).

- В няколко страни-членки през 2003 и 2004 год. бяха приети нови национални закони, за да подпомогнат на намаляването на въвличането на младите хора в употребата на наркотици (**Република Чехия, Дания, Испания, Латвия, Унгария, Полша, Великобритания**).
- През 2003 и 2004 год., няколко страни приеха различни закони в които е засегнат въпроса за намаляването на щетите (**Франция, Люксембург, Финландия, Великобритания и Норвегия**).
- През 2003 и 2004 год. някои страни промениха наказанията налагани от техните законодателства за употребата на канабис (в **Белгия и Великобритания** : наказанията са намалени; в **Дания**: завишени). През 2003 год., **Гърция** намали максималното наказание предвидено от закона за употреба на наркотици от пет години на една година, докато **Унгария** премахна употребата на наркотици като наказуемо деяние от Наказателния си кодекс (но употребата на наркотици е наказуема по закононарушенията придобиване и притежаване).
- Наказанията предвидени от законите общо са се увеличили за трафик на наркотици и при закононарушения свързани с наркотици, излагащи на опасност малолетни и непълнолетни.
- Две страни са съобщили напредък по отношение на законодателството спрямо наркотиците на работното място (**Финландия и Ирландия**). Превантивните програми по специфични въпроси като наркотиците на работното място са изтъкнати в новия План за дейността на ЕС в областта на наркотиците (2005–2008). Повече информация за Стратегията на ЕС по отношение на наркотиците 2005–2012 (*EU drugs strategy 2005–2012*) и плана за действие ще намерите в Глава 1.

Бележки

Прегледът на противообществените прояви свързани с употребата на наркотици е една от трите 'Подбрани теми' издадени в допълнение на *Годишния доклад 2005* (2005 *Annual report*) (<http://issues05.emcdda.eu.int>). Другите две засягат употребата на бупренорфин в субституиращо лечение (виж Прес-бюлетин № 11) и алтернативите на лишаването от свобода за закононарушители, употребяващи наркотици (виж Прес-бюлетин № 13).

⁽¹⁾ *Public safety, exposure to drug-related problems and crime*, European Opinion Research Group Report (EORG), 2003 Доклад на Европейската група за изследване на общественото мнение (EORG), подготвен за Европейската комисия (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_181_en.pdf).

⁽²⁾ *Young people and drugs*, Flash EB 158, 2004 (http://www.europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl158_en.pdf).